

**ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК КОНФЛІКТНОСТІ
ПОДРУЖЖЯ**

У статті здійснений теоретичний аналіз психологічних особливостей подружніх конфліктів. Охарактеризовані можливі причини та види подружніх конфліктів. За допомогою кореляційного аналізу виявлено найбільш значимі цінності, які сприяють усуненню конфліктів. Вказано на перспективу подальших досліджень.

Ключові слова: конфлікт, подружній конфлікт, причини подружніх конфліктів, види подружніх конфліктів, подружні цінності.

В статье осуществлен теоретический анализ психологических особенностей супружеских конфликтов. Охарактеризованы возможные причины и виды супружеских конфликтов. С помощью корреляционного анализа выявлены наиболее значимые ценности, которые способствуют устранению конфликтов. Указано на перспективу дальнейших исследований.

Ключевые слова: конфликт, супружеский конфликт, причины супружеских конфликтов, виды супружеских конфликтов, супружеские ценности.

Актуальність дослідження. Проблема конфлікту завжди була актуальна для будь-якого суспільства. Конфлікти соціально обумовлені й опосередковані індивідуальними особливостями психіки людей. Вони пов'язані з гострими емоційними переживаннями – афектами, з дією пізнавальних стереотипів - способів інтерпретації конфліктної ситуації, і одночасно із гнучкістю й «винахідливістю» особистості або групи в пошуках і виборі шляхів конфліктної, тобто ведучої до посилення конфлікту, поведінки.

Учасники сімейних конфліктів часто не є протиборчими сторонами, що адекватно усвідомлюють свою мету, скоріше вони жертви власних неусвідомлюваних особистісних особливостей і неправильного, не відповідного реальності, бачення ситуації й самих себе. Для сімейних конфліктів характерні вкрай неоднозначні й тому неадекватні ситуації, пов'язані з особливостями поведінки людей у конфліктах. Поведінка, що демонструється часто маскує щирі почуття й уявлення про конфліктну ситуацію, а також один про одного. Так, за грубими й гучними зіткненнями чоловіка й жінки можуть ховатися прихильність і любов, а за підкресленою ввічливістю - емоційний розрив, хронічний конфлікт, іноді й ненависть.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема подружніх конфліктів у сім'ї досліджувалася такими вченими як: М.І. Алексєєва, Т.В. Говорун, С.В. Дворняк, В.І. Зацепін, Т.С. Кириленко, С.В. Ковальов, О.С. Кочарян, М.М. Обозова, В.А. Сисенко, Н.В. Гришина, А.Н.

Харитонов, Г.Н. Тимченко, які стверджують про наявність кризи в сучасній українській сім'ї. Ознаками такої кризи є: високий рівень незадоволеності подружнім життям, дисфункційний розвиток взаємин у шлюбі, конфліктність, стійка орієнтація подружжя на розлучення та малодітну сім'ю, нездатність досягти злагоди, зростання кількості розлучень тощо. Під цим кутом зору стає зрозумілим, що сім'я потребує психологічної підтримки та допомоги.

Проблемою сімейних конфліктів займалися багато як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Однак попри досить значний обсяг теоретичної та прикладної розробки даної проблеми, вона і досі викликає гострі дискусії. У літературі немає єдиної думки щодо комплексного підходу до діагностики сімейних взаємин, недостатньо розроблені шляхи попередження та подолання виникнення протиріч у сім'ї. Значної уваги потребує теоретичне та емпіричне дослідження причин виникнення подружніх конфліктів сім'ї, яка легко піддається впливу різноманітних зовнішніх і внутрішніх негативних чинників. Очевидна актуальність, недостатня розробленість та перспективність дослідження даної проблеми зумовили вибір теми дослідження.

Мета дослідження. З огляду на актуальність і недостатню розробленість проблеми, метою статті є теоретичний аналіз та емпіричне дослідження психологічних характеристик подружніх конфліктів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Конфлікти між подружжям характеризуються як загальними особливостями, властивими в будь-якій конфліктній поведінці, так і специфічними особливостями, обумовленими сферою виникнення даного виду конфлікту. В основі подружнього конфлікту лежать об'єктивні й суб'єктивні фактори. Найбільш загальною причиною виникнення подружніх конфліктів є порушення процесів адаптації в сфері шлюбно-сімейних відносин. Коріння даних порушень може лежати в особливостях психічної організації осіб, що склали подружню пару.

Сприйняття конфліктних ситуацій у подружньому житті, перш за все, залежить від відмінних якостей кожного з подружжя. Труднощі контролю власної поведінки виникають і в ситуаціях постійної перевтоми. Отже, конфлікт – це сигнал про те, що існує суперечність у потребах, поглядах, інтересах тощо. У взаєминах між рідними людьми причинами конфліктів можуть бути об'єктивні обставини, реальні труднощі й перешкоди, складні ситуації, а можуть бути й суб'єктивні причини: упередження, різні ціннісні орієнтації, звички, особливості характеру, темпераменту тощо.

Результати дослідження.

Для дослідження психологічних характеристик подружньої конфліктності було використано комплекс психодіагностичних методик. Вибірку дослідження склали подружні пари в кількості 58 осіб. За допомогою анкетування було визначено стаж сімейного життя менше 1-ого року- 4 пари, 1-3 роки – 13 пар, 3-10 роки – 6 пар, більше 10 років – 6 пар.

Першою методикою, яку ми використали була «Взаємодія подружжя в конфліктних ситуаціях» (Ю.Є. Альошина, Л.Я. Гозман, Е.М. Дубовський), яка визначає найбільш конфліктні і стресогенні сфери подружніх взаємин, ступінь згоди чи не згоди в ситуаціях конфлікту, рівень конфліктності в парі. Отримані результати представлені в таблиці (див. табл. 1).

Аналізуючи отримані результати, бачимо, що шкала «Проблеми взаємин з родичами і друзями» отримала такий показник ($M_x = -0,73$), що говорить про негативну реакцію подружжя в конфліктних ситуаціях і пасивний характер вираження згоди. Це може бути наслідком низького стажу сімейного життя в більшості подружжя.

Таблиця 1

Середні значення за методикою «Взаємодія подружжя в конфліктних ситуаціях» (Ю.Є. Альошина, Л.Я. Гозман, Е.М. Дубовський)

	Проблеми взаємин	Виховання дітей	Спрямованість на автономію	Рольові очікування	Розбіжності в поглядах	Домінування	Прояви ревності	Різні ставлення до грошей
Середнє значення (M_x)	-0,73	1,32	-0,34	-0,27	-0,43	-1,48	-1,14	-0,72

За наступною шкалою «Виховання дітей» були отримані такі результати ($M_x = 1,32$), що свідчить про позитивну реакцію подружжя в питаннях, що стосуються виховання дітей і активний характер взаємодії, це може бути і через те, що більшість подружжя не має дітей, або мають віком менше 3-х років, а також незначним періодом спільного проживання.

За шкалою «Спрямованість на автономію» було отримано досить низький показник ($M_x = -0,34$), що говорить про негативну реакцію респондентів в проявах спрямованості на автономію і пасивну позицію в даній ситуації, що може бути наслідком низької адаптованості до сімейного життя.

Наступною шкалою, яка отримала найнижчий показник є «Рольові очікування»

($M_x = -0,27$), що означає про наявність порушення в рольових очікувань подружжя і пасивний характер взаємодії, адже більшість сімейних пар досить малий період проживають разом. Шкала «Розбіжності в поглядах» отримала теж досить низький результат ($M_x = -0,43$), що говорить про негативну реакцію на розбіжності в поглядах на норми поведінки і пасивний характер дії в даній ситуації.

За шкалою «Домінування» бали отримані такі дані ($M_x = -1,48$), що говорить про негативну реакцію респондентів на прояви домінування одного подружжя над іншим і активний характер у виявленні негативного ставлення до даної дії. Також дана тенденція

спостерігається за шкалою «Прояви ревнощів» ($M_x = -1,14$), що свідчить про негативну реакцію подружжя на прояви ревнощів і активний характер в даній ситуації.

Шкала «Різне ставлення до грошей» отримала досить низький показник ($M_x = -0,72$), це говорить про негативну реакцію подружжя на дану конфліктну ситуацію і пасивний характер взаємодії в даному інциденті.

За методикою «Шкала сімейного оточення» (С. Ю. Купріяна), яка призначена для оцінки соціального клімату в сім'ях всіх типів, де високий показник по шкалі 7-9, середній 4-6, низький 1-3, ми отримали наступні результати (див. табл. 2).

Таблиця 2

Середні значення за методикою «Шкала сімейного оточення» (С. Ю. Купріяна)

	Згуртованість	Експресивність	Конфлікт	Незалежність	Орієнтація на досягнення	Інтелектуально-культурна орієнтація	Орієнтація на активний відпочинок	Морально-етичні аспекти	Організація	Контроль
Середнє значення (M_x)	3,39	3,91	7,06	7,15	5,81	3,67	4,62	4,15	6,07	7,08

Як бачимо, найвищий показник отримала шкала «Незалежність» ($M_x = 7,15$), найнижчий показник по шкалі «Згуртованість» ($M_x = 3,39$). Це може свідчити про високу ступінь, в якій члени сім'ї заохочуються до самоствердження, незалежності до самостійності в обмірковуванні проблем і прийнятті рішень, а також про низький ступінь, в якій члени сім'ї піклуються одне про одного, допомагають один одному, виражають почуття приналежності до сім'ї, що неодмінно пов'язано з незначним стажем перебування в шлюбі.

Шкала «Контроль» отримала теж досить високий показник ($M_x = 7,08$), що відповідає високому ступіню ієрархічності сімейної організації, ригідності сімейних правил і процедур, контролю членами сім'ї один одного, адже більшість подружжя адаптовуються один до одного.

Наступна шкала яка отримала високий результат «Конфлікт» ($M_x = 7,06$), що говорить про значний рівень, в якій відкрите вираження гніву, агресії і конфліктних взаємовідносин в цілому характерно для сім'ї, що може бути наслідком малого

періоду проживання разом, і тим що в них ще не виробились стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях.

Середні показники спостерігаються за шкалою «Організація» ($M_x = 6,07$), що відповідає за ступінь важливості для сім'ї порядку і організованості в плані структурування сімейної активності, фінансового планування, ясності і визначеності сімейних правил і обов'язків, що на пряму пов'язано з малим стажем сімейного життя більшості подружжя.

За шкала «Орієнтація на досягнення» були отримані такі результати ($M_x = 5,81$), що свідчить про середній ступінь, в якій різним видам діяльності (навчанню, роботі та ін.) надається характер досягнення і змагання.

Дана тенденція спостерігається за шкалою «Орієнтація на активний відпочинок» ($M_x = 4,62$), що відображає рівень, в якій сім'я бере участь в різних видах активного відпочинку і спорту.

Шкала «Морально-етичні аспекти» теж отримала середній результат ($M_x = 4,15$), що відповідає ступіню сімейної поваги до етичних і моральних цінностей і положень.

Низькі показники отримала шкала «Експресивність» ($M_x=3,91$), що відповідає за ступінь, в якій в даній сім'ї дозволяється відкрито діяти і виражати свої почуття.

Також дана тенденція спостерігається за шкалою «Інтелектуально-культурна орієнтація» ($M_x=3,67$), що говорить про середній рівень активності членів сім'ї в соціальній, інтелектуальній, культурній та політичній сферах діяльності.

За допомогою тест-опитувальника «Задоволеність шлюбом» (В. Столін, Т.

Романова, Г. Бутенко), який призначений для експрес-діагностики ступеня задоволеності шлюбом, а також ступеня узгодженості-неузгодженості задоволеності шлюбом конкретної подружньої пари, нами було виявлено такі показники $M_x=28,22$, що свідчить про перехідний характер задоволеності шлюбом, від скоріше неблагополучних до скоріше благополучних.

Отримані результати подані в таблиці (див. табл. 3).

Таблиця 3

Результати дослідження за методикою «Задоволеність шлюбом» (В. Столін, Т. Романова, Г. Бутенко)

	Абсолютно неблагополучні	Неблагополучні	Скоріше неблагополучні	Перехідні	Скоріше благополучні	Благополучні	Абсолютно благополучні
Кількість пар	0	6	16	14	12	8	2
(%)	0	10	28	24	21	14	3

Як бачимо з даної таблиці абсолютно неблагополучний сімей немає, неблагополучних – 10%, скоріше неблагополучних – 28%, перехідних – 24%, скоріше благополучних – 21%, благополучних – 14%, абсолютно благополучних – 3%.

Наявний високий відсоток серед досліджуваних неблагополучних, скоріше неблагополучних та перехідних сімей вказує на низький ступінь задоволеності шлюбом,

що може бути зумовлений високою конфліктністю подружніх пар.

За методикою «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості» Бубнова С.С., яка спрямована на вивчення реалізації ціннісних орієнтацій особистості в реальних умовах життєдіяльності, де найвищий показник по шкалі 6 балів, а найнижчий показник 0 балів, ми отримали наступні результати (див. рис. 1).

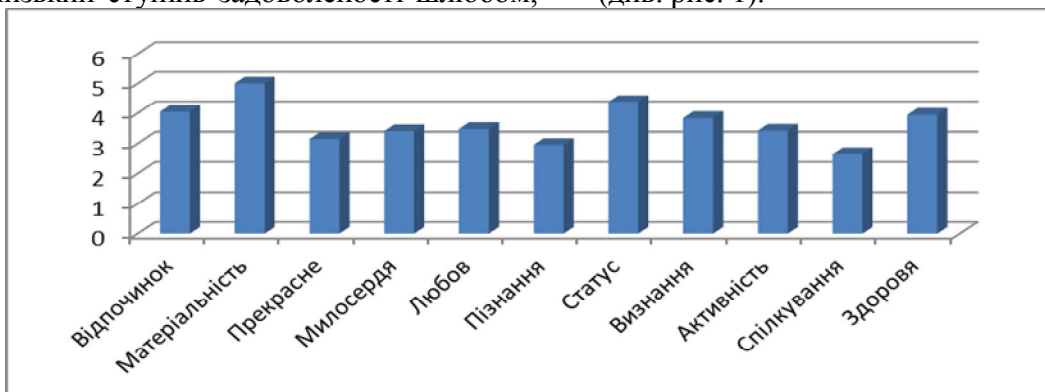

Рис. 1 Середні значення за методикою «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості» Бубнова С.С.

Аналізуючи результати дослідження за методикою, яка спрямована на вивчення реалізації ціннісних орієнтацій особистості в реальних умовах життєдіяльності, можна виокремити наступні закономірності: найвищий показник отримала шкала

«Високий матеріальний добробут» ($M_x=5,01$), найнижчий показник по шкалі «Спілкування» ($M_x=2,65$). Це може свідчити про те, що для більшості подружжя основним пріоритетом серед ціннісних орієнтацій є високий матеріальний

добробут, бажання до збагачення, адже більшість із респондентів молоді сім'ї, які тільки недавно почали проживати разом і саме через це здійснюються великі витрати на облаштування сімейного житла. Низькі показники за шкалою «Спілкування» свідчать про те, що в реальних умовах життєдіяльності воно не відіграє для них важливої ролі, а відсутність подібної налагодженої системи міжособистісного спілкування у сім'ї призводить, як правило, до сімейних конфліктів.

Шкала «Статус» також отримала високий результат ($M_x=4,38$). Це говорить про те, що для сімейних пар є досить визначним високий соціальний статус і управління людьми, а це, в свою чергу, може свідчити про наявність конфлікту, пов'язаним із прагненням до домінування подружжя одним над одним. Наступна шкала, яка отримала досить високий показник є «Відпочинок» ($M_x=4,05$) і це означає, що для більшості подружжя є дуже важливою ціннісною орієнтацією приємне проведення часу та дозвілля.

Позитивний результат має також шкала «Визнання» ($M_x=3,84$), це говорить про те, що для сімейних пар дуже важливим є повага людей і вплив на оточуючих. Також для більшості подружніх пар важливим є пізнання нового у світі, природі, людині, свідченням чого є високий показник шкали «Активність» ($M_x=3,43$).

Більш низькими є показники по шкалі «Милосердя» ($M_x=3,41$), що свідчить про відсутність у досліджуваних бажання допомагати оточуючим. Досить низькі показники по шкалі «Пізнання» ($M_x=2,96$), це означає, що дана ціннісна орієнтація подружжя меншою мірою направлена на пізнання нового у світі, природі, людині.

Для досягнення мети дослідження було застосовано пакет програм статистичної обробки даних SPSS (версія 15.0), в результаті якого була отримана матриця кореляцій, на основі якої було з'ясовано, які з шкал вище перерахованих методик корелюють на статистично значимому рівні ($P < 0,01$). Узагальнені дані кореляційного аналізу наведені у таблиці 4.

Таблиця 4

Узагальнені дані кореляційного аналізу

Шкала 1	Шкала 2	R-Пірсон
Милосердя	Прекрасне	0,404
Любов	Прекрасне	0,469
Пізнання	Прекрасне	0,324
Пізнання	Милосердя	0,403
Пізнання	Любов	0,312
Статус	Прекрасне	0,374
Активність	Прекрасне	0,472
Активність	Визнання	0,359
Здоров'я	Любов	0,368
Здоров'я	Активність	0,305
Здоров'я	Спілкування	0,398
Експресивність	Статус	0,434
Незалежність	Милосердя	-0,426
Орієнтація на досягнення	Спілкування	-0,430
Орієнтація на досягнення	Експресивність	0,325
Орієнтація на активний відпочинок	Активність	0,382
Задоволеність шлюбом	Прекрасне	0,424
Задоволеність шлюбом	Любов	0,493
Задоволеність шлюбом	Пізнання	0,454

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, за допомогою використаних методик та проведеного кореляційного аналізу можна зробити висновок:

- За отриманими результатами методики «Взаємодія подружжя в конфліктних ситуаціях» (Ю.С. Альошина, Л.Я. Гозман,

Е.М. Дубовський) нами було виявлено, що найбільш негативна реакція подружжя в таких конфліктних ситуаціях як: проблеми взаємин, спрямованість на автономію, порушення рольових очікувань, розбіжності в поглядах, прояви домінування одного подружжя над іншим, прояви ревностів і розбіжності в ставленні до грошей, що може

бути пов'язано з тим, що в більшості подружжя незначний стаж сімейного життя, вони досить малий період проживають разом і в них ще не виробились стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях;

- За допомогою методики «Шкала сімейного оточення», яка була направлена на оцінку соціального клімату в сім'ї, нами було виявлено, що найбільш важливим для подружжя є незалежність і контроль, а це, в свою чергу, і породжує протиріччя між подружжями, це ми бачимо і по високому показникові по шкалі «Конфлікт». Також спостерігається низький рівень згуртованості, експресивності, що говорить про те, що члени сім'ї не піклуються одне про одного, немає приналежності до сім'ї, злагожденості, з важкістю дозволяється відкрито діяти і виражати свої почуття, що теж є передумовою виникнення подружніх конфліктів, це все може проявлятися через те, що більшість сімей має незначний стаж сімейного життя.

- Аналізуючи результати за методикою «Задоволеність шлюбом» було виявлено, що більшість подружжя не задоволені шлюбом, про це свідчить досить висока кількість неблагополучних сімей, а це, в свою чергу, може говорити про наявність протиріч, розходження думок, установок, неправильного сприйняття себе і партнера, що породжує конфліктність між подружжями, це може виникати через те, що більшість сімей досить малий час проживають разом і ще не пристосувались до спільного життя.

- За методикою «Діагностика реальної структури ціннісних орієнтацій особистості», ми визначили, що для досліджуваних матеріальний чинник відіграє визначну роль, а також високий соціальний статус і управління людьми, відпочинок і приємне проведення часу, що може засвідчувати про те, що для більшості подружжя основні ціннісні орієнтації направлені на задоволення власних потреб, що, у свою чергу, може відіграти досить важливу роль у виникненні подружніх конфліктів і бути пов'язаним із низьким рівнем стужу сімейного життя у більшості пар. Також було виявлено, що спілкування, пізнання нового у світі, природі, людині, пошук і насолода прекрасним для більшості подружжя не відіграє великого значення. Отримані результати вказують на те, конфліктні ситуації можуть виникати через незадоволення потреб, намірів і бажань одного або кількох членів сім'ї під впливом надсильних внутрішньосімейних і

загальносоціальних життєвих чинників, через порушення в міжособистісному спілкуванні, породжуючи при цьому сильні і тривалі негативні емоційні стани.

- За допомогою кореляційного аналізу нами було виявлено найбільш значимі цінності, які сприяють усуненню конфліктів, серед них відмітити такі як: «Задоволеність шлюбом» і «Любов» свідчить про те, що зі збільшенням почуття любові збільшується і міцність та стабільність сімейних стосунків, а значить, і факт задоволеності подружжя стосунками в сім'ї. Кореляція між шкалами «Активність» і «Прекрасне» відображує взаємозв'язок між способом життєдіяльності подружжя, що відображає рівень спрямованості їх здібностей, знань, навичок, прагнень, концентрації вольових, творчих зусиль на реалізацію нагальних потреб, інтересів, цілей, ідеалів та пошуком і насолодою прекрасним у навколишній дійсності. Також значимим є взаємозв'язок між шкалами «Експресивність» і «Статус», говорить про те, що зі збільшенням рівня вседозволеності відкрито діяти і виражати свої почуття в подружніх відносинах, підсиляться позитивне ставляться до нього з боку оточуючих, сім'ї.

Наявність оберненого взаємозв'язку проглядається між шкалами «Незалежність» і «Милосердя», чим сильніше подружжя буде проявляти незалежність в прийнятті рішень і підкоряння власним бажанням та інтересам і не потребі у зовнішніх вказівок та наказів, ти меншим буде прояв прагнення допомогти кожному, хто має в цьому потребу. Шкали «Задоволеність шлюбом» і «Прекрасне» корелюють між собою цей зв'язок дає змогу говорити нам про те, що зі збільшенням задоволеності шлюбом збільшується почуття й усвідомлення людиною того, що здатне приносити їй естетичну насолоду і задоволення. А також можна відмітити цінність зв'язку між шкалою «Задоволеність шлюбом» і «Любов», яка свідчить про те, що зі збільшенням почуття любові збільшується і міцність та стабільність сімейних стосунків, а значить, і факт задоволеності подружжя стосунками в сім'ї.

Отже, можна відзначити, що за допомогою емпіричного дослідження нами було виявлено, що більшість причин подружніх конфліктів взаємопов'язані з першим роком спільного життя, адже за результатами дослідження більшість конфліктів виникає між подружжями в яких стаж сімейного життя становить до трьох років – це початкова стадія життєвого циклу

сім'ї, на якій відбувається формування індивідуальних стереотипів спілкування, узгодження систем цінностей і вироблення загальної світоглядної позиції подружжя. По суті, на цій стадії відбувається взаємне пристосування партнерів, пошук такого типу взаємин, який би задовольняв обох. Адже в цей період перед подружньою парою стоїть завдання формування структури сім'ї, розподілу функцій між чоловіком і дружиною та вироблення спільних сімейних цінностей. Тому кожна молода подружня пара тією чи іншою мірою зустрічається з незбігом думок, оцінок, переконань чоловіка і дружини з різноманітних питань, що і призводить до виникнення різного роду подружніх конфліктів.

Для успішного розв'язання конфлікту, в остаточному підсумку, необхідно, щоб обидві сторони виявили бажання його

вирішити. Але якщо таке бажання буде виявлено хоча б однією із сторін, то й це дасть більше можливостей і іншій стороні для зустрічного кроку. Зробити перший крок на шляху до розв'язання конфлікту завжди досить важко: кожен вважає, що поступитися повинен інший. Тому готовність до розв'язання конфлікту, виявлена однією із сторін, може зіграти вирішальну роль у розв'язанні конфлікту в цілому. Основними шляхами попередження конфліктів є побудова сімейних відносин на засадах рівноправності, взаємної відповідальності, довіри і пошани.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у визначенні основних напрямків соціально-психологічного консультування подружніх пар щодо проблеми подолання подружніх конфліктів.

Список використаних джерел

1. Андреева Т.В. Проблемы молодой семьи / Т. В. Андреева // Семейная психология. – С.Пб. : Речь, 2004. – С. 61-75.
2. Антонов А.И. Кризис семьи и пути его преодоления : Науч. докл. / А. И. Антонов, В. А. Борисов. – М. : ИС, 2000. – 36с.
3. Вишневецкая В.Н. Экспериментальное исследование психологических особенностей антиципации супругами развития своих отношений / В. Н. Вишневецкая // Вісник Дніпропетровського університету. – Дніпропетровськ. – 2012. – Вип. 5. – С. 32–41.
4. Лютак О.З. Сімейний конфлікт як предмет соціально-психологічного аналізу / О.З. Лютак //Збірник наукових праць. – Івано-Франківськ: Плай, 2005. - Вип. 10. – Ч.1. – С.73-80.

References

1. Andreeva T.V. Problemy molodoy sem`y` / T. V. Andreeva // Semejnaya psy`xology`ya. – S.Pb. : Rech`, 2004. – S. 61-75.
2. Antonov A.Y`. Kry`zy`s sem`y` y` puty` ego preodoleny`ya : Nauch. dokl. / A. Y`. Antonov, V. A. Bory`sov. – M. : Y`S, 2000. – 36s.
3. Vy`shneveczkaya V.N. Ekspery`mental`noe y`ssledovany`e psy`xology`chesky`x osobenostej anty`cy`pacy`y` suprugamy` razvy`ty`ya svoyx otnosheny`j / V. N. Vy`shneveczkaya // Visny`k Dnipropetrovs`kogo univerty`tetu. – Dnipropetrovs`k. – 2012. – Vy`p. 5. – S. 32–41.
4. Lyutak O.Z. Simejny`j konflikt yak predmet social`no-psy`xologichnogo analizu / O.Z. Lyutak //Zbirny`k naukovy`x prac` . – Ivano-Frankivs`k: Plaj, 2005. - Vy`p. 10. – Ch.1. – S.73-80.

Almashi S. I., Senior Lecturer

RESEARCH OF PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF SPOUSES' CONFLICT

The article deals with the theoretical analysis of psychological peculiarities of marital conflicts. Possible causes and types of marital conflicts are described. Methods of studying the psychological characteristics of marital conflict are presented. With the help of correlation analysis, the most significant values are found. They contribute to the elimination of conflicts. With the help of empirical research it was discovered that most of the causes of marital conflicts are interconnected with the first year of common life, because according to the results of the study, most conflicts arise between spouses in which the experience of family life is up to three years - this is the initial period of the family's life cycle, on which the formation of individual stereotypes of communication, the coordination of systems of values and the development of the general philosophical position of the spouses intervene. The studies have concluded that conflict situations may arise out of dissatisfaction with the needs, intentions and desires of one or more members of the family, under the influence of supportive intra-familial and general social life factors, due to violations in interpersonal communication, while generating strong and prolonged negative emotional states. It is indicated in the prospect of further research, which is to determine the main areas of socio-psychological counseling of married couples regarding the problem of overcoming marital conflicts.

Keywords: conflict, marital conflict, causes of marital conflicts, types of marital conflicts, marital values.